

Ceny Unie českých spisovatelů 2022

Ivo Odehnal: Za celoživotní básnickou tvorbu

Kolektiv překladatelů: Za překlady české a slovenské poezie do vietnamštiny

Vojtěch Kolařík: Za originální výtvarnou tvorbu

Marcella Marboe: Za knihu Ali a kůň za milion miliónů

Slovenský dom v Praze: Za přínos ke sbližování české a slovenské kultury

Úvodem

KAREL SÝS

Vážení – nevím, jak vás korektně oslovit.

Proto začnu neutrálne: Drazí homo sapiens sapiens, drazí lidé moudří.

Sešli jsme se v tomto domě, kde se podle exponentů momentálního režimu prý scházejí „divní lidé“.

Nuže, jsou doby, kdy patřit k divným lidem je čest.

Doba je vskutku divná. Jen málokdo pěsnečně ví, co se ještě smí říct a co už zakládá podstatu trestného činu. Neboť i slovo, právě slovo, může být trestné. My jsme se ve škole ještě učili takzvaná vyňatá slova, ale nikoli proto, že by jejich vyslovení bylo zavrženihodné, ale aby chom je uměli bezchybně napsat.

Premiér několikrát veřejně řekl, že jsme ve válce a ve válce se nesmí říkat to, co se smí říkat v míru, neboť nepřítel je jedno velké ucho.

Omlouvám se za tento podivný úvod, ale snad pochopíte, proč byl pronesen.

Konečně se dostávám k cenám Unie českých spisovatelů, které letos udělujeme už po šestnácté.

Každý, kdo něčím vynikl, byl v očích nedivných divný. A tedy podezřelý.

Unie českých spisovatelů si tedy považuje za velkou čest, udělit jednu ze svých výročních cen právě Slovenskému domu, vedenému jeho ředitelem panem Vladimírem Skalským. Ano, Vladimírem. Dnes ještě smíme toto jméno užívat, pokud si ho někdo svévolně nespoji s Vladimírem Iljičem.

Vnímat všemi smysly

Laudatio na Ivo Odehnala

Ivo Odehnal (PhDr.) se narodil ve Valašských Kloboukách v roce 1936 a valašské prostředí, vesnické i přírodní, natrvalo ovlivnilo jeho poezii, takže se o něm nejdou píše jako o básníkovi valašského kraje. Nikoli nepravě, vždy např. sbírka *Hnízdo srdece* (Brno: Tribun EU 2017) obsahuje výbor z básní „věnovaných rodnému městu Valašské Klobouky a valašské krajineč“.

Po maturitě na reálném gymnáziu v rodinném městě (1953) vystudoval na Filozofické fakultě tehdejší UJEP, dnešní Masarykovy univerzity, obor filozofie – dějepis (1957 – 1962) a působil zde jako asistent, dále na katedře filozofie VUT v Brně a na rektorátě UJEP. V roce 1967 obhájil doktorát z filozofie prací analyzující pojem vůle ve vztahu k činorodé lidské aktivitě.

Dále se věnoval pedagogické práci zejména v Brně (jako středoškolský učitel), kde později deset let pracoval v nakladatelství Blok jako jeho redaktor a šéfredaktor.

Rovněž působil i v jižní Moravské pobočce Svazu českých spisovatelů.

Většinu života tvořil a působil v Brně, rovněž v Ostopovicích na Moravě.

Ivo Odehnal je autorem více než dvaceti básnických knih; o některých z nich jsme už referovali v *Obrysu-Kmenu*.

Byla mi cti např. recenzovat jeho sbírku *Luna nad mlatem* (12, 2003) a sbírku s podtitulem *Dvě valašské svity* (č. 22, 2014).

Jeho veršům se dostalo nejednoho ocenění. Už v roce 1964 získal první cenu v soutěži pro mladé autory Bezručova Opavy. Dále uvedme např. Krajskou cenu Jiřího Mahena nebo cenu nakladatelství Melantrich, rovněž Literární cenu Friedricha Nietzscheho ad.

V roce 2011 pak obdržel „Literární žezlo“ (makedonskou cenu) za *Píseň o velkomoravské náušnici* (z roku 1980).

Ivo Odehnal není „pouze“ básníkem valašského kraje, nebo básníkem moravským v širším smyslu pojmu (regionálním nebo dokonce areálovém). Jeho význam podstatně přesahuje tento region, tento kraj. Jistě nejde o regionálního bá-

nika v axiologickém smyslu slova, jehož význam je na region omezen.

Jde zřetelně o „básníka učeného“ ve smyslu „poeta doctus“, básníka s neutuchajícím zajmem o klasickou antickou filozofií, zejména řeckou, která tvorí jakési druhé sémantické podloží jeho básnické tvorby a je bez ní neodmyslitelná, podobně jako valašská rodinná zkušenosť, motivika, tematika, prvky regionálního jazyka.

V milostné poezie sám rozlišuje – s odvoláním na řecké prameny – čtyři podoby lásky, a to lásku vásňivou a smyslnou, tj. éros, lásku přátele, tj. filia, také lásku jako oddanost a něhu, tj. storgé, rovněž tak podobu obětavé lásky k bližnímu, tedy agapé.

Třicetiletac básní takto široce vnímané milostné poezie, tedy zdaleka nejen erotické, nalezneme např. ve sbírce *Babylon lásky* (Brno: Akademické nakladatelství Cerm 2005), doplněné o výbor z předchozí poezie.

Odehnal ve své tvorbě navázal zcela přirozeně na podnátu Ivana Blatného, Františka Halase, Josefa Kainara, Oldřicha Mikuláška nebo Jana Skácela, pokud bychom měli zmínit jen několik namátkou vybraných básníků sjatých nebo někdy i srostlých s literárním Brnem. Tzv. vlivů a paralel bychom však mohli najít desítky, každý podle své čtenářské encyklopédie (U. Eco).

Jazyková vynáležavost a přítom regionální ukotvení básnického jazyka, schopnost spojovat lyrické s čímsi zárodečně epickým, cosi vysoce abstraktního a záhadného s „hmatařelnou“, resp. vizuálně konkrétní a živoucí skutečnosti (nejen v tom je blízký Vladimíru Janovičovi), s metaforou, kterou můžeme vnímat takříkajíc všemi smysly, vlivy melodičko-písňového folkloru stejně jako prvky neklidně tektonické, až expresionistické, to vše by vyzadovalo velmi hlubokou analýzu, jíž se nám zatím v plné míře nedostává.

Unie českých spisovatelů uděluje Ivu Odehnalu svoji Cenu za hluboký vklad do vývoje moderní české lyriky, jakkoliv na plně docenění tohoto vkladu („přidáně hodnoty“) si ještě budeme muset nějakou dobu počkat.

ALEXEJ MIKULÁŠEK
Pokračování na str. 2

Snímky JOSEF LOUDA a JIŘÍ VLASTNÍK

IVO ODEHNAL

Zavážení

I moje zuby se jen ztěžka derou
vypečenou vodou

Dupu dávným strništěm v pískových botách

Syrové žebřiny dne
zalévá krvavé mléko

U dálne díže klímá babička –
je přišroubovaná k šamri
karbonovou briketou

Právě když nastává pohanská jízda stínů
/a třetihorní uhlí začíná pelichat / –
s napětím očekávám
že se kopec zakulatí a přiválí se
k mým nohám

Očekávám marně...

Dveře do poetického ráje Vietnamu i českých zemí a Slovenska

aneb Překlad jako nevšední koníček spisovatelů a básníků

Laudatio na kolektiv překladatelů české a slovenské poezie do vietnamštiny

Zamýšla jsem se nad tím, proč jsem byla oslovena pro tento oslavný projev o skupině překladatelů, v níž jsou zastoupeni i vietnamští bohemisté. Snad proto, že jsem členkou Česko-vietnamské společnosti, ale to zřejmě pořádající Unie českých spisovatelů nemohla vědět. V každém případě jsem vždy pocitovala sympatický a přátelský vztah k vietnamské komunitě žijící a pracující u nás z hlubokého období socialismu, a do srdce mě bodalo – a to trvalo – když jsem slyšela či slyším nějaké urážející výroky o nich.

Přiblížit poezii cizího národa je velké umění. Dovednost vyžaduje již jen přeložení cizojazyčného textu, například odborného, aby nás výsledek „natahal za uši“. Díky rozvoji umělé inteligence tuto činnost na základě čím dálšího vývoje chytré překladače, prostě „stroje“. To překladatelé beletic a umělecké prózy musí prokazovat práci s jazykem na jiné výši. Ovšem básně – to je vrchol nakládání s jazykem, to je opravdové umění, které vyžaduje tvůrčí mozek talentovaného člověka.

Proto jsem také vždy obdivovala ty, kteří kdy přebásnili poezii cizích autorů. Osobně si vybavuji třeba přebásnění Puškinova Evžena Oněgina – povinná římská četba – v přebásnění Josefa Hory, Lahúdky.

Přebásnění je odborná profese básníků.

A což přebásnění do a z tak exotického jazyka, jakým je vietnamština – jazyk národa, který

má jinou kulturu, jiné tradice, kde slova v básni mají jiné významy než v české kotlině?

Na překladech výbora české a slovenské poezie přeložené do vietnamštiny, které vyšly v tomto sborníku, pracovalo osm překladatelů: Mgr. Duong Tat Tu – legenda vietnamské bohemistiky; Ing. Nguyen Duy Thái; Ing. Nguyen Kim Phung; paní Nguyen Thi Con; Ing. Dai tā Doan Hoai Trung; Ing. Ngo Khánh Van, CSc.; pan Vu Viet Dung; Ing. Do Ngoc Viet Dung, MSc (Do.honza).

Poslední jmenovaný Do.honza, který ve své původné předzdive spojuje element vietnamský i český, je spolu s básníkem Karlem Sýsem editorem celého sborníku. A Karel Sýs – se svou skromností – to neuvedl.

Jmenovaný svazek obsahuje básně Vítězslava Nezvala, Jaroslava Seiferta, Jaroslava Vrchlického, Františka Šrámkou, Karlu Tománu, Antonínu Sovy, Konstantinu Bielbu, Vladimíru Holanu, Františku Hrubínou, Karlu Jaromíru Erbenou, Bohuslavu Reynku, Michalu Černíku, Jiřího Záčku, Karlu Sýse, Miroslava Válku, Petru Cincibucha, Pavlu Janíkovi, Vladimíru Křivánku, Janu Dawidku, Václavu Aubrechtu, Josefu Lady ml., Evi Frantinové, Tomáši Jacku, Emanuelu Čenkovou a dalších mladých českých a slovenských básníků a básnířek.

Obal této knihy je celkem běžný, ale začteme-li se do předmluv Karla Sýse a Do.honzy, které jsou obě dvojjazyčné, pohladi nás hezký jazyk, jazyk básníků.

Karel Sýs se poklonil dešti, že prý ve vietnamských básních často prší. Jako mistr slova přenáší padající kapky vody do veletoku aut, motorek a skútrů na hanojských hlavních tepnách, které jsou prý pro Středoevropana nepřebroditelné – aspoň tak se mu to jevilo, když Hanoj osobně navštívil, aby pak přišel na chut nejen tomuto velkému lidskému a motoristickému hemžení, ale i všemu, co nabízí soudobý Vietnam.

Zatímco se básník Sýs těší z vietnamského deště a maelströmu, jeho vietnamský protějšek Do.honza povážuje překlady poezie za neobvyklou činnost a lidé, kteří se těmito překlady zabývají, nejsou – podle něho – „normální“ – myšleno, že musejí vykazovat neobyvklé schopnosti. „Literární překlad je dobroručná, riskantní práce. Absolutně loajalita k originálu je totiž nemožná...“, je přesvědčen Do.honza a dodává k tomu přirovnání k dvorce:

Překlad je bud hezkou dívkou, která je nevěrná – nebo je věrnou dívkou, která nevypadá dobré. Překladatelé ve skutečnosti sledují cestu krásné dívky, a tak v jejich překladech nalézáme, vzhledem k původnímu textu, určité nutné úpravy.

Proto je u česko-vietnamského překladu hlavně úkolem transformovat myšlenky, objasňovat klíčové ideje, vysvětlovat historické rysy a tradiční tvorby...

Literární překlad je podle Do.honzy nevšedním koníčkem spisovatelů a básníků, kteří jsou vybaveni předešlím bohatou představivostí, dedukcí, fantazií, hlubokými znalostmi zvyklostí, historie a tradicí národa.

Cena UČS za rok 2022 pro kolektiv překladatelů české a slovenské poezie do vietnamštiny

navazuje na úspěch *Sbírky české a slovenské poezie*, která získala výroční cenu Unie českých spisovatelů v roce 2017. Dokumentuje tvrdou práci a obětavost překladatelského kolektivu, jenž otevřel dveře vietnamské poezie k širokému spektru čtenářů v České republice a na Slovensku. Nebylo to jednoduché, připomíná i

Do.honza a Karel Sýs, ale setkání české, slovenské a vietnamské poezie v jednom sborníku je potřebné a záslužné. Čtenářům pomáhá otevřít dveře do „poetického ráje Vietnamu i českých zemí a Slovenska“.

A protože mistrová spolupráce mezi národy v zájemném se obhospodařuje přátelství mezi nimi, státy a kulturami je eminentní součástí našeho každodenního počinání, tedy nás všechny, co jsme se tu sešli, jmenovaní překladatelé k tomu přispěli měrou vrchovatou. A proto si zaslouží Cenu Unie českých spisovatelů.

MONIKA HOŘENÍ

Žít ve svém světě

Laudatio na Vojtěcha Kolaříka

Vojtěch Kolařík má dar, jakým se může pochlubit málolkod: Nemůže stárnout.

Nemůže ne proto, že by nechtěl. Kdo by chtěl, aby mu dnes a denně teklo mlíko po bradě?

Nemůže, protože cesta, po které se vydal, je stejná na začátku i na konci.

Krajním urazí stovky kilometrů v honbě za motivem, jen aby mohli namalovat tu les, tam řeku, tam skálu. Nakonec se ukáže, že by bylo lepší, kdyby ten les, tu řeku nebo tu skálu radši vyfotografovali.

Portrétnímu projdou před štaflemi stovky tváří. Každá je něčím jiná, ale už když utírají štítek, tvář se o nějakou minutu přiblížila k posmrtné masce.

Dovolte přirovnání ke Kamilemu Lhotákovi. Když se poprvé setkal s otcem, který se k němu nechtěl moc znát, neboť ho neplodil v loži manželském, zavedl ho pan profesor do hradčanského kabinetu, kam Kolařík vždycky vstoupil s Kamilkem vyborec. Kamilek si samozřejmě vybral: šlapací autičko. Jenže to stálo mnoho korunek. Nakonec tedy synáček odešel s červeným míčkem. Otcova lakačka způsobila, že budoucí malíř si z krámu odnesl celozivotní motiv. Červený míček se objevuje takřka na každém Lhotákově obrazu, a i když občas přece jen chybí, můžeme si být jisti, že ho Kamilek prohání kdesi za rámec.

Vojtěch Kolařík je stále stejný. Budí mi dobré rozuměno. Kdo ještě odanděl k dálku, skončí v nicotě. Genitalia spočívá ve stejnosti.

Učarovala mu commedia dell'arte. Ta má jen skromný počet hrdinů: Harlekýna, Kolombínu, Pierota, Pantalone a Pulcinellu. Na průběhu by to bylo málo. Zato v poezii jen pár slov postačí. Vojtěch Kolařík je totiž básník. Malující básník. Nebo básníci malíři.

Tím nechci říci, že se propadl do rokoka. Nepropadl se nikam – ani do baroka, ani do secese, ani do realismu všech stupňů a odstínů, ani do bezbřehého umění dnešních časů, kdy je dovoleno vše a zhubde za toho nic. Nepropadl se, on žije ve svém světě, který mu plně vystačí, aniž musí měnit vyznání dané mu do vínka.

Mimochedom – do vínka v Nezvalově Třebíč!

Občas mi příde, že velký básník sedí za malým u štaflí a tiše se raduje.

Tím nechci říci, že Vojtěch Kolařík maluje jen harlekýny a kolombíny. A když už je maluje, posadí je tu na louku, tu na motocykl, tu do dvojplošníku.

Jeho pieroti bývají přestrojeni za zbrojnoše, ba i za paní a dívky snídající v trávě. Občas taky za láhvě, za reklamní tabule, za střelecké terče, za žižkovské ohrahy, za pojízdná i nepojízdná auta, za dávno zrušené písory...

Maluje rovněž tramvaje, plynajemy – zejména si oblíbil ten kulatoučký libeňský, pány s červeňní nosy a dámý s hlubokými dekolty...

Ale pořád cítí kdesi v zádech ono memento, jež mrazí. Neboť nám nepřestajně připomíná, že život lidský je jen komedie a my nevíme, jakou roli a kdo nám ji přidělil.

Vojtěch Kolařík rovněž okusil kouzlo abstrakce.

Co konkrétně znamená slovo „abstrakt“? Bývaly časy, vlastně byly vždy, kdy se za abstraktov považovalo vše, co úchytidně kritikové nebyli s to na první ani na druhý pohled rozpoznat.

Cože, malíř si troufli nazvat svůj obraz „akt“, zatímco na nás vyhlíží jakási horko těžko žena rozložená na prvočinitel? Vždyť to klidně může být nepodařený muž, anebo záhadná milioninka v Andromedě?

Nu a co! Proč by nemohla být Andromeda osazená bytostmi připomínajícími třeba sněhové vločky? Jako milujeme nejen manželky, ale také milenky, můžeme s potěšením přijmout i existenci nepozemštanek.

Já proto Kolaříkovým abstraktním obrazům říkám konkrétní abstraktno.

Ostatně fakt, že Kolaříkovy abstraktní sny jsou podobny reálném, prozrazeny tu a tam prosvítají, pokud ne přímo přiznáné, poctivé, konkrétní pozemské dřevo.

Vojtěch Kolařík je také muzikant. Coby hráč na basu by se užíval v nejednom orchestru.

Vojtěch Kolařík ovšem není jen malíř a muzikus. Snad mohu prozradit, že také píše. Pustil se do paměti, ale ne takových, co putují od data k data a k začátku dne se snaží vylouci příběh. Píše na přesákáku, stejně jako probíhalo naše žití, které se nefidí kalendářem na zdi, nýbrž událostmi za zdí.

A má na co vzpomínat! Coby absolvent AMU u profesora Františka Tröstra a docenta Oldřicha Smutného dlouhá léta působil jako výtvarník i vědění, filmový, televizní... Pro divadlo u nás i v cizině připravil stovky scénických a kostýmních návrhů. Oblékly nejdřevnější hvězdu i hvězdičku.

Vojtěch Kolařík vládne jítrním zrakem. Jednou u mne uviděl hlavičku ruské Litgazety. Je tam malá kresbička Puškiná. „Ale vždyť je to celý Mácha!“ Ano, Mácha, jak básník sám sebe nakreslil do zápisníku. Celé století si toho nikdo jiný nevšiml.

Inu, básníci k sobě mají blízko, ať je dělí verše nebo kilometry.

Pokračování na str. 3

Pokračování ze str. 2

Vojtěch Kolařík, jak již řečeno, měl blízko k filmu. Jednou byl přítomen aranžování scény filmu režiséra Ludvíka Ráži, odehrávajícího se za Protektorátu. Žáci sedí v lavicích a píší podle diktátu pana učitele. Vtom Vojtěch Kolařík zasáhne. Jeden ze žáků totiž píše levou rukou. A to se v Böhmen und Mähren ve školách netrvalo.

V roce, kdy film natáčeli, natož dnes, by se samozřejmě nic nestalo, možná naopak, režisér by jen přivedl svou tolerantnost. Jenže Vojtěch Kolařík chce mít vše na místě, kam to či ono patří. To není jen anekdotka, byť pravdivá. Je to doklad, jak Vojtěch Kolařík pracuje s chaosem. Jeho obrazy mohou na diváka působit chaoticky, alejen na první pohled. Malíř se řídí prastárným zednářským úsilím: Ab ordo ad chao. Chaosem k rádu.

Před dvěma lety jsem měl Vojtěchu Kolaříkoví Zahajovat výstavu s názvem Tváře. Měl jsem pro něj připravenou stejněmennou báseň. Tenkrát se nedostalo ani na obrazy, ani na báseň. Proto z něj přešlo aspoň pár veršů.

Tváře

Tváření je blízko tvoření
Zatímco se žena na oko tváří nerozhodně
Vojtěšek už tvoří
nejdříve ovšem zahoří!
Záhadně se netvář
ať jsi bednář nebo zednář
Není bednění bez zednění
ani rána bez rozdenění
a více versa lidově naopak
Pán i vrabčík – pořád je to pták
pták patří do klece
jako baroko do secese
nejvyšší čas
vybrat jednoho z nás
Než malý kolář je větší kolář
rozhoduje kdo má delší dráž
Netvář se! Otvář se!
Už jsem se dotvářil
nic nebude už jako dráž
hlavně že zůstaneš živ
Zbav se vin uchyl se do peřin
Skryj ruby ukaž líce
A teď hrnečku vař!
I obraz musí přejít varem!
Proto se nepřetvaruj! Tvoř!
Nedoutnej! Neskomírej! Hor!

KAREL SÝS

Velikost obyčejného

Laudatio na Marcellu Marboe

„Lásku cítím k lidem, ke zvířatům, stromům i celé přírodě, ovšem kůň je moje soukromé tajemství všechno do vrby. Moje po staletí sdílená legenda. Symfonie barev a zvuků. Poselství křívek a barevných tónů.“

Vzpínající se kůň je vertikálou směřující ke slunci a hvězdám, běžící je horizontálnou krásy.

Kůň pro mě představuje eleganci, nonchalanci, empatii – tedy vlastnosti, které mnoha lidem chybí.“

To je vyznání spisovatelky Marcellly Marboe-Hrabincové, držitelky několika literárních cen a autorky knihy Ali a kůň za milion milionů.

Tato kniha vychází jako první v programu vyhlášeném nakladatelstvím Olympia: „Vzděláni a sportem k sebevědomí.“

Ali je knihou, kterou děti vstupují tak trochu do pohádky a dospívají do dětství. A to jim dovoluje spolu s autorkou vyprávět. Je to kniha, kterou předznamenává dětská kresba tajné mapy tajemné země, kousíčku polabského kraje mezi vesničkami Smiškov a Knížkov, s rybníkem, chaloupkou Dědka s Bábou, stavením paní Ježababy, statkem a sedmi kluky-loupežníky, a samozřejmě s královstvím Ali a jejího osmdesátičlenného bratra, tedy Bratrů Sokola, Zájíčího v zásadách hesla „V zdravém těle, zdravý duch!“ A samozřejmě kocoura Edisona, kufretu Plivníka, poníka Zbojníka a dalších hrdinů báječného a navýšenou humoristickou vyprávění o životě v této zemi.

A celou tu to krásu je možno ohlíédnout z koruny staletého dubu. Ale je třeba umět se dívat. Je třeba umět se dívat očima své rázné osmileté Ali. Protože dětské divání má v sobě kouzlo fantazie a ta každému, alespoň na chvíli, dovoluje mít svůj svět a prostor. Mít právo na pravdu a vlastní zkušenosť a prostor nejen snít, ale ze snů stavět svět.

Ale nevyprávějme o ději knihy půvabně ilustrované výtvarnicí Helgou Hrabincovou. Čtěme ji.

A chvíli ji žijeme. Na zkoušku, jsme-li toho ještě schopni.

Dva po věky prolínající se světy. Ten dětský a svět dospělých se otevřením knihy protnou v průsečíku perspektivy prožívaných dnů a roků. A ten průsečík má jméno. Je to život.

A protože každý život je příběh a vlastně každé umění je příběhem, je třeba o nich umět vyprávět. A autorka Ali nám všem především vypráví.

Vítězná cesta dětských volitězérů vedených Bratry Sokoly z tajemné krážkovsko-miškovské země, aby i v Praze byly první a příjal je pan prezident, je náhle prostorem k dětskému i dospělému hledání tváře naší budoucnosti.

Ali, po vyhraných volitězérských bitvách, se houpe v koruně starého dubu a vidí padat hvězdu. Ten, kdo ji vidí, si může něco přát a přání se mu splní. Prý třikrát. A tak si Ali přeje a hned pro všechny a třikrát, kdyby se přání nesplnilo napoprvé, aby všichni měli svět jako ten její. Trochu obyčejný, trochu bláznivý, trochu – no, abychom se chvíli dívali kolem sebe. A snažili se pochopit Shakespeareova slova: „Bláznovství, pane, obchází kolem světa jako slunce; není místa, kde by nesvítilo.“

Přejme si tedy dlouho postát na slunci s dětským bláznovstvím a zkusme pochopit velikost obyčejného pozdravení: „Dobrý den.“

Ali a kůň za milion milionů je jako most, který kdo přejde, má právo vyprávět. Vyprávět a být těm druhým blíž... A kdyby mu náhodou chyběl blíž, at jenom obyčejně čte. Je přece vždy co a komu.

Závěrem je třeba vzpomenout i autorčinky průzky pro dospělé čtenáře. Tyto knihy jsou son-

dami lidských osudů, které ve své opravdovosti vykreslují pravou tvář současné společnosti a téměř existenciální zobrazení člověka a jeho konání v kontextu s životy druhých.

Marcella Marboe-Hrabincová napsala několik knížek pro dospělé, několik pro děti a také jeden publicistický román, Bitva na Kavčí hoře. Román je založen na osobních zkušenostech autorky z jejího působení v Radě ČT v krizovém roce 2000. Za tento rok ji KALF odměnil cenou P. Jilemnického, ale románem „zobrazení a vykreslení aktérů“ nad spisovatelkou, skutečně mimofádného talentu, vyhlašili, jak je v Čechách zvykem, prapodivnou klatbu.

V průběhu své spisovatelkyně existence získala Marcella Marboe několik dalších literárních cen, jakými jsou Cena nakladatelství Albatros, Cena dětského čtenáře za knihu Madlenka a kůň Zlatohlavík, cena Albatrosu za rukopis sbírky novel Vyměnění týnejdříza za cokoliv. Za vydaný titul též knihy pak obdržela v roce 2013 mezinárodní cenu E. E. Kische. A cenu M. Švandrlíka získala za humoristický román Utřepin docenta H.

Svazujícím motivem všech jí napsaných děl je konfrontace běžného života lidí s molochy polopráv, nadutosti, hlouposti, farizejskými a nekoněčnými pokusy „neschopných“ vychýlit hodnotou růžici ve svět malý, lidský, politický prospěch.

A proti této „rakovině současného globalismu“ staví Marcella Marboe životem malých i velkých změřitelný svět, který je pro každého a vždy změřitelný důsledky rozhodnutí a činů každého z nás.

Pokračování na str. 4

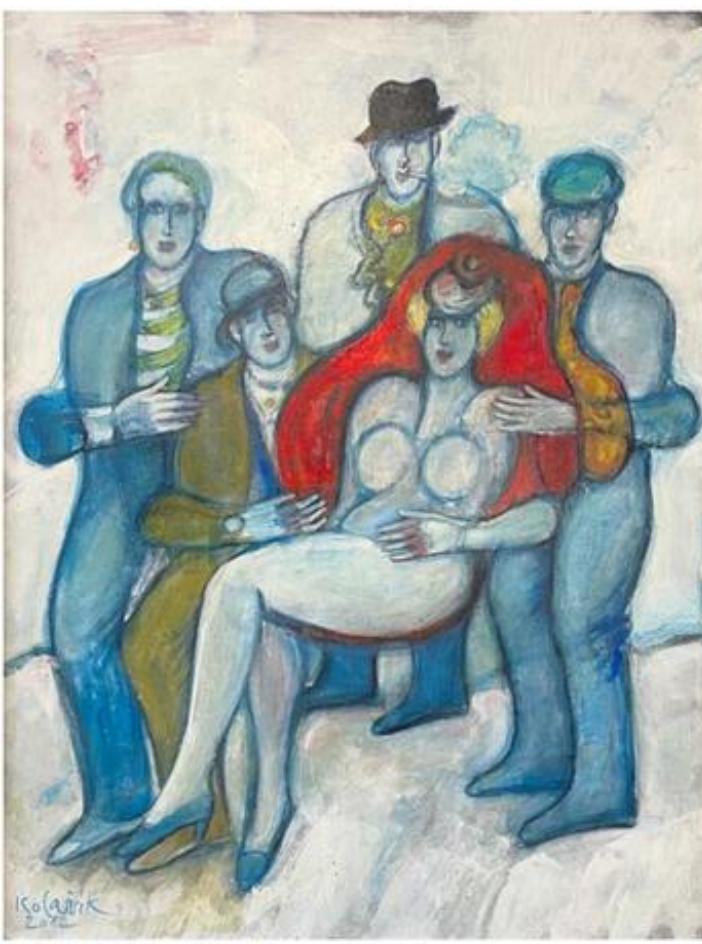

Pokračování ze str. 3

Poslední autorčin román, Jsi někdo jiný, který vyjde v příštím roce v nakladatelství Olympia, jako jeden z titulů programu „Vzděláním a sportem k sebevědomí,“ je toho víc než dokladem.

Závěrem se mi chce zopakovat Goetheova slova:

„Vcelku je spisovatelův styl věrným odliktom jeho nitra. Chce-li někdo psát jasným slohem, nechť má nejdříve jasno ve své duši; a chce-li někdo psát velkolepým slohem, nechť má velkolepý charakter.“

VOJTECH KOLAŘÍK: *Timur a jeho Marta*

O charakteru spisovatelky Marcellly Marboe-Hrabincové nelze pochybovat. A jas její duše ať posoudí sami čtenáři...

Tedy, těšme se.

FRANTIŠEK MAREŠ

Slovensko uprostřed Prahy

Laudatio na Slovenský dům v Praze
Poznal jsem ty dva, Nadu Vokušovou a Vladimíra Skalského, asi před pětadvaceti lety.

Měli jsme kanceláře na stejném patře domu s výhledem na Hradčany. Oni svých 15 metrů čtverečních pro provozování aktivit Slovensko-českého klubu, já svých 15 metrů čtverečních pro provoz tehdy třetího největšího nakladatelství v Česku (Votobia).

Nešlo se nepotkat. Nejen na chodbě, ale hlavně v aktivitách, které byly a jsou od té doby založeny na vzájemné empatii, společných zájmecích, lidské blízkosti a kulturní spojitosti.

Zažili jsme spoustu věcí. Snahu o založení společné česko-slovenské vysoké školy, zhacené rovnou měrou českou i slovenskou byrokracií, ale také několikaletý úspěšný Minifestival slovenského divadla a kultury v Praze, kde se prezentovali zejména slovenští umělci, hudebníci, literáti, herci, výtvarníci atd. žijící v Čechách, a řadu dalších akcí.

Desítky křtu knih, koncertů, dokonce i osobních jubilejních večerů, které ale přerostly privátní rámec rodinné oslavy ve svátek slovensko-české kulturní sounáležitosti.

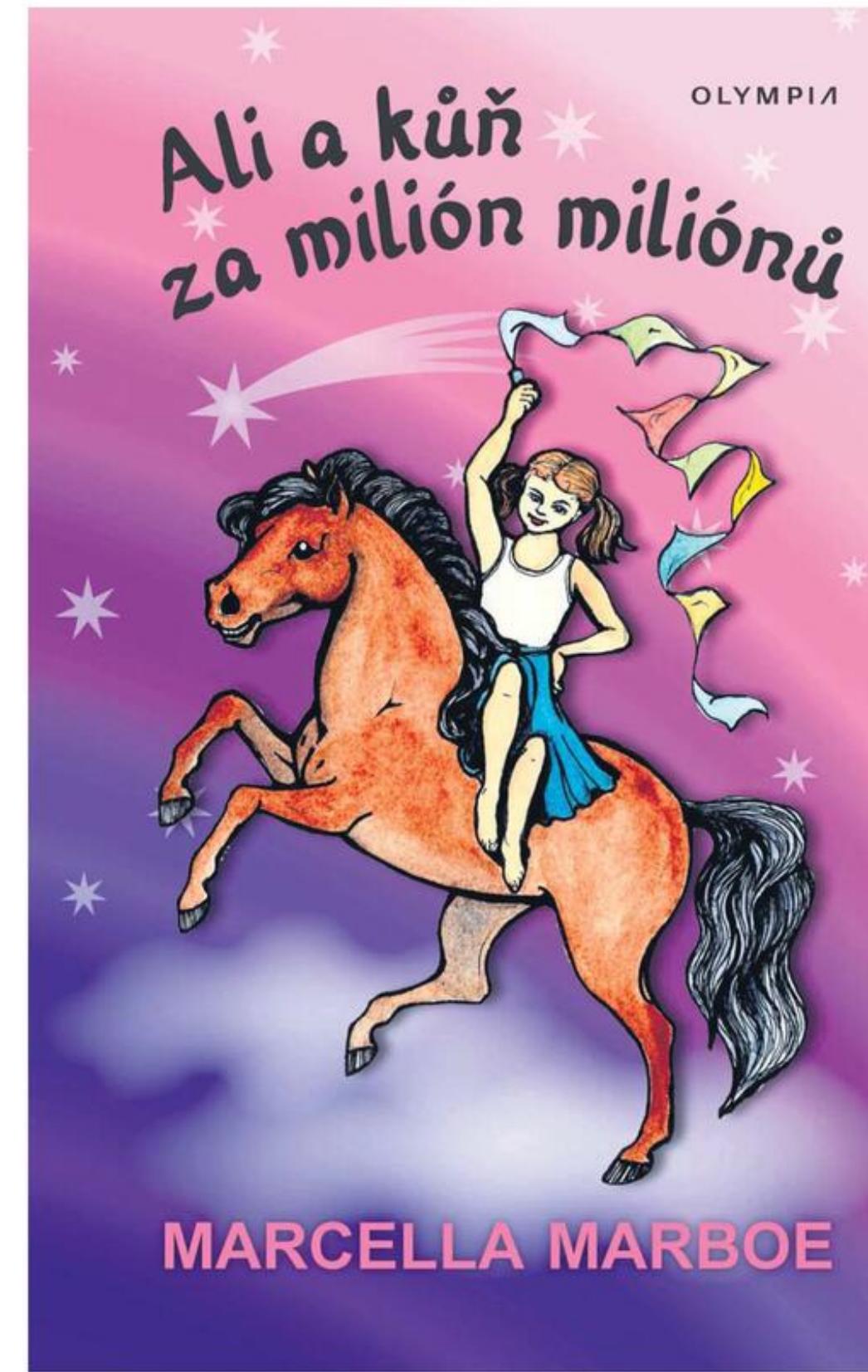
Aby to nevypadalo, že se chci přihrát na slávě druhých: chci hlavně říct, že už čtvrtstoletí zblízka obdivuji činorodost, pracovitost, kulturní vytříbenost a často i dramaturgickou odvahu dvou lidí, kteří dnes tvoří instituci zvanou Slovenský dům v Praze.

V tomto domě se setkáte nejen s výtečnou slovenskou kulturou, ale také s dobrou atmosférou, která vám dá zapomenout na rozdělení společné republiky před třiceti lety.

V tomto domě v Soukenické ulici v centru Prahy zůstáváte doma: v česko-slovenských i slovensko-českých kruzích, tak důvěrně známých a společně sdílených.

Původně jsem chtěl tento text nazvat „Malé Slovensko uprostřed velké Prahy“, ale pak mi došlo, že je to možná naopak: „Kus velkého Slovenska uprostřed vlastně docela malé Prahy“. Slovenský dům obdržel právem cenu Unie českých spisovatelů a já mu k tomu nejen gratuloji, ale mám z toho spolu s ním velikou radost.

PETR ŽANTOVSKÝ

Obálka knihy Marcellly Marboe